

*До 100-річчя від дня народження українського композитора і піаніста,
заслуженого діяча мистецтв України, одного з фундаторів закарпатської
композиторської школи Іштвана Ференцовича Мартона*

(1923-1996)

*****

*«Тонке відчуття не стільки стилю, але й настрою, навіть подиху
народної музики – композитор зумів створити каскад мелодій,
які не викликають сумніву у народності їх генези»
(О. Короленко, диригент, магістр мистецтвознавства)*

Іштван Ференцович Мартон - корифей музичної культури Закарпаття

У листопаді 2023 року музична громадськість Закарпаття відзначає 100-річчя від дня народження Іштвана Ференцовича Мартона. Композитор писав музику різних жанрів – сюїти і сонати, романси і пісні, твори для хору, органу, камерного оркестру і різних ансамблевих складів, для дітей і дорослих, твори до театральних вистав і кінофільмів, духовну музику. Творчий спадок корифея професійної музики Закарпаття, його вагомий внесок у культуру нашого краю заслуговує на особливу пошану.

Народився Іштван Мартон 24 листопада 1923 р. у с. Софія Мукачівського району в сім'ї вчителів. Великі поціновувачі музики, батьки сприяли розвитку музичних здібностей Іштвана, який вже тоді почав імпровізувати. Після закінчення школи у рідному селі він навчається в Мукачівській учительській семінарії, де багато часу й уваги приділялось музиці й співам. І. Мартон самостійно опановує гру на скрипці, альті, віолончелі, кларнеті, акордеоні та бере приватні уроки з гри на фортепіано, яке зацікавлює його все більше. З 1946 року працює викладачем Мукачівської музичної школи, у той же час екстерном закінчує по класу фортепіано Ужгородське музичне училище. З 1948 року Іштван Ференцович – концертмейстер і викладач музичного училища в Ужгороді, де і пропрацював плідно багато років. На початку 50-х років починається творча співпраця Іштвана Мартона із Закарпатським народним хором. Він аранжує народні пісні, створює танцювальну музику, яка завойовує визнання публіки на теренах колишнього СРСР. З 1963 року І. Мартон – художній керівник Закарпатської обласної філармонії, у 1975-1996 роках – очолює камерно-інструментальний ансамбль «Угорські мелодії», для якого здійснив понад 250 оригінальних обробок угорською, словацькою, румунською мовами закарпатських народних мелодій. Під керівництвом Іштвана Ференцовича Мартона у 70-роках минулого століття цей творчий колектив набув особливого розквіту. Авторські твори та обробки народних мелодій неперевершеного майстра й досі складають значну частину репертуару ансамблю.

Плідна творча і педагогічна діяльність члена Спілки композиторів СРСР (1952 р.) І.Ф. Мартона неодноразово високо оцінювалась громадськістю і

спеціалістами: він лауреат конкурсів, заслужений діяч мистецтв України (1965 р.), а також постійний член журі обласних творчих конкурсів і фестивалів, де слово майстра звучить вагомо. Незважаючи на відсутність консерваторської освіти за яскравість музичного таланту І. Мартона було прийнято до двох спілок: Спілки композиторів України та Спілки композиторів Угорщини як єдиного на Закарпатті професійного угорського композитора. Мукачівській музичній школі, в якій працював Іштван Мартон, присвоєно його ім'я. Є. Станкович, А. Затін, В. Теличко, К. Єндрик, М. Попенко та ще чимало вихованців Іштвана Ференцовича стали згодом відомими професійними композиторами і виконавцями.

І. Мартон написав музику до художнього фільму «Над Тисою» та документального фільму «В Карпатах», до вистав «Вернигори» та «Чардаш над Амуром» В. Вовчка, «Повінь» Ф. Потушняка. Його твори – для дітей і дорослих, більшість з них – у репертуарі професійних і самодіяльних художніх колективів. Наприклад, «Гей, чули гори» на слова В. Вовчка, улюблені і популярні в народі й нині. Як відзначають музикознавці, «його особистість і творча діяльність були настільки масштабними, що заклали базис формування закарпатської професійної композиторської школи». Творчий доробок талановитого закарпатського композитора і музиканта – понад 400 творів, більшість з яких залишилась неопублікованою. Благородна справа у пошуку рідкісних рукописів свого наставника, їх підготовці до видання належить, зокрема, доценту нашого коледжу В.Ф. Теличку, учню та колезі І.Ф. Мартона. Нещодавно користувачі бібліотеки коледжу змогли ознайомитися вже з 2-м томом багатотомної антології «Музика Срібної Землі», яка також включає відомі та ненадруковані твори І. Мартона.

З великою цікавістю студенти, викладачі та гості нашої бібліотеки переглянули видання, представлені на виставці, присвяченій 100-річчю талановитого композитора і музиканта Іштвана Ференцовича Мартона, чий творчий доробок та особистість привертають яскравою індивідуальністю, збагачують наші уявлення про музичну культуру рідного Закарпаття.

Литван Мартон
Lithuan Marton

ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ
ESTI DAL

До 100 років від дня народження
українського композитора і дирижера,
майстра органної музики і скрипки,
композитора і фолклорного інструменталіста
Литванського Мартона

**Литван
Ференцович
Мартон - корифей
музичної культури
Закарпаття**

Литван Мартон

**Закарпатські
однаменти**

Литванський орган відомий на
всесвітньому рівні і є національним
скарбом України. На
виставці продемонстровано орган
Литванського Мартона

**Литванський
орган**

Беззапам'ятовується
...Es a bezzek in hall

Талант ліричного не тільки співака, але і
дирижера, який вміє поводити музичну
колективну групу, створювати величезні
ландшафти і стилі (О. Корсунко,
Литванський, майстер музичного інструменту)

**Музика
Східної
Землі**

МАРТОН ІСТ

МА
М
Т
me

**У ПАРКІ
НАРОДІ
ЗАКАРПАТТЯ**

ПРЕДБЕСІД

Ліуба Мартон
Ліуба Мартон
ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ
ESTI BAL

До 100 років від дня народження
Державного композитора і дирижера
Ліуби Ференцовича Мартона в Україні
і зарубіжжя - фундація культурологічної
історико-педагогічної науки Інституту
Ференцовича Мартона
1923-1986

**Ліуба
Ференцович
Мартон - корифей
музичної культури
Закарпаття**

ДЖЕРЕЛО ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ

Ліуба Мартон
Закарпатські
орнаменти

Музика
...in a legend to him

Музика
Світла
Діалог

MISSA

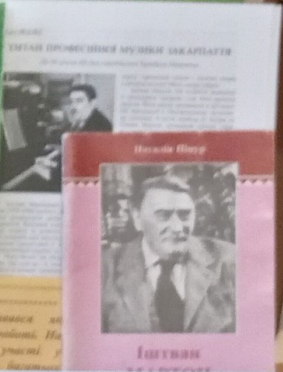
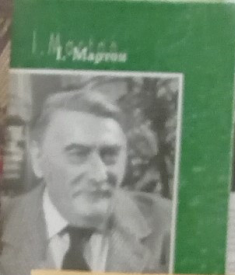
Istvan Marton
István Márton

ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ
ESTI DAL

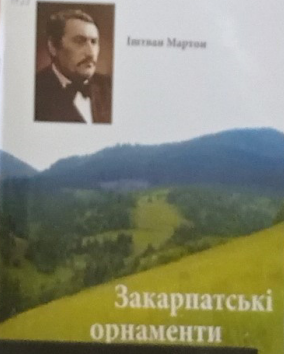
До 100-річчя від дня народження українського композитора і піаніста, мистецтва діяча мистецтва України, однієї з фундаторів закарпатської композиторської школи Іштвана Ференцовича Мартона (1925-1998)

Іштван Ференцович Мартон - корифей музичної культури Закарпаття

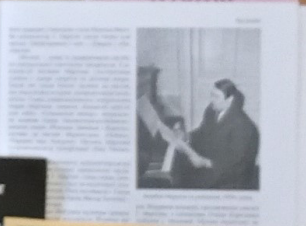

Музика СРІБНОЇ ЗЕМЛІ
1
Music of Silver Land

Istvan Marton

Закарпатські орнаменти

...és a hegyek is hallgatnak

«Тільки відчуття не стільки стиліст, але й інстинкт, навіть подих народної музики, композитор зумів створити власну мелодію, які не викликають сумніву у народності їх стилю» (О. Королько, диригент, мистецтвознавець)

Музика СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

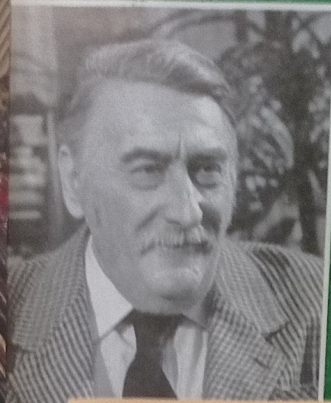

ІШТВАН
УКРАЇНСЬКІ
НАРОДНІ ПІСНІ
ЗАКАРПАТТЯ

До 100-річчя від дня народження українського композитора і pianіста, заслуженого діяча мистецтва України, одного з фундаторів закарпатської композиторської школи Іштвана Ференцовича Мартона (1923-1996)

Іштван Ференцович Мартон - корифей музичної культури Закарпаття

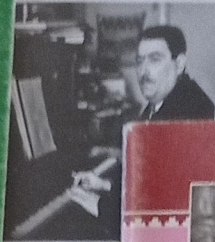
I. Marton

Постати

ТИТАН ПРОФЕСІЙНОЇ МУЗИКИ ЗАКАРПАТТЯ

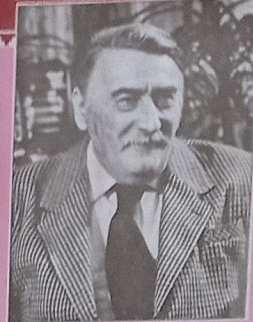
До 95-річчя від дня народження Іштвана Мартона

Іштван Ференцович (1923-1996) разом із Д. Задарою був одним з фундаторів професійної композиторської школи в Україні та автором багатьох творів. Так само як і Д. Задарою він розвивав музичну культуру в рідній мові.

перу, скріплював собою і дещою оперу, у авторстві великої Меси, інших опер. Іштван Мартон був особисто знайомий із Дмитром Задарою, став його кращим другом. Вони разом працювали в філармонії, викладали в Ужгородському музичному училищі. А після переїзду Д. Задари до Львова, Мартон продовжив спільну співпрацю.

Наталя Пішур

Іштван МАРТОН

«Композитор сповна віддавався як творчій, так і громадській роботі. На численні прохання щодо участі у підготовці та проведенні багатьох

Постати

сьвід, релігій, середньої, що характеризують для нього край. Композиторська спадщина великої музики, особливо близько 400 творів, які поділяються на чотири великі групи: 1) народна музика; 2) інструментальна музика; 3) вокально-театральна; 4) вокалізація.

Іштван Мартон був блискучим зоревим вокалістом. Любив до зорової музики популяризувати Ботіко (тепері називається верес). Тим не дивлячись, ранні твори включили так багато зоревих цілого жанру, серед яких особливе місце посідає Меса для хору, симфонічного оркестру. Інтерес до зорової музики спонукав Мартона ще життя. Тим зореві твори є характерною рисою великого композитора, спонукаючи музикантів до вишуканого регіонального колориту, а зореві твори до «золотого фонету» професійної музичної культури Закарпаття.

Град в сиротині релігій, Іштван Мартон та Е. Каліні Абушвілі

Енріко Кубіла, Песа Тодієр, Іштван Мартон, Деметрій Задар, 1940-ті роки

Постати

ного кращого учеником став Наталія Пешур. Як композитор І. Мартон писав твори для органу, Навісирської змішаної «Півня» і «Півня».

Міжтема – один із величезних музично-театральних мистецтв Закарпаття. З величезною Півня Мартон створює під впливом у вагрі опери на дитячій опері. Також він писав багато музики до вистав, яка відіграла велику роль у розвитку композитора. Серед найвідоміших театральних творів Мартон: опери «Князь і циганка для тебе», «Сіпаківний вівчар», псаломська кавака опера «Бенедиктинський монастир», дитяча опера «Будяки Динара і Король», мюзикл до п'єси «Бернгард» «Півня», «Мартон над Амурею». Музика Мартон співпрацювала кінофілми «Над Тисою», «Висхід».

Іштван Мартон за роботи, 1970-ті роки. Зображення композитора присвячений пам'яті І. Мартон, з ініціативи Стівена Корольова відбувся у Мукачеві. Музика великого закарпатця.

Bonislavsky Tibor

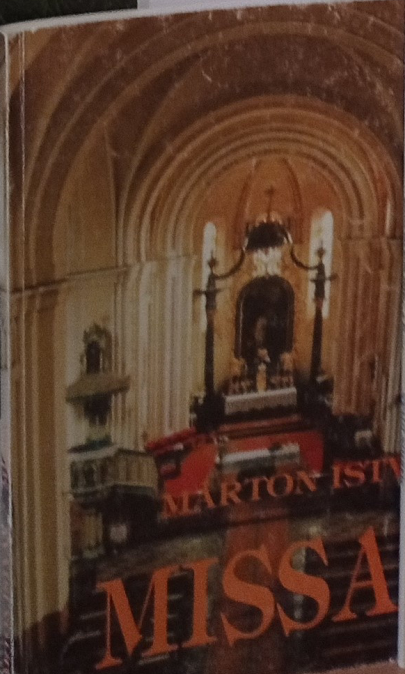
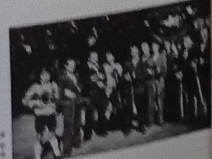
... és a hegyek is halló

Marton István (1923-1996)

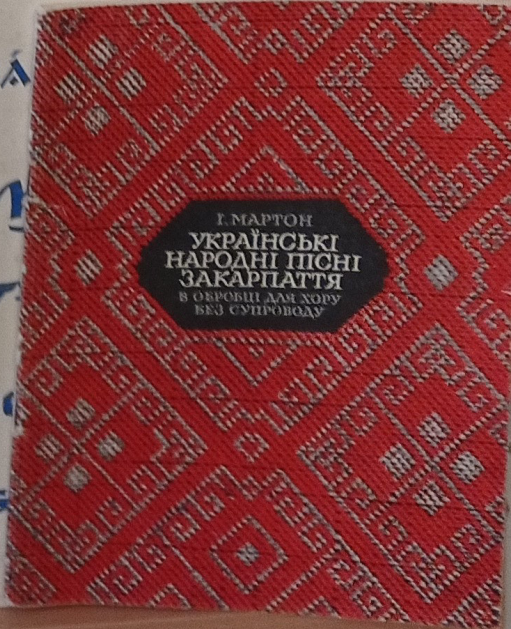
Закарпатські орнаменти

«Тонке відчуття не стільки стилю, але й настрою, навіть подиху народної музики, композитор зміг створити каскад мелодій, які не викликають сумніву у народності їх генези» (О. Короленко, диригент, магістр мистецтвознавства)

Музика СРІВНОЇ ЗЕМЛІ

MARTON ISTVÁN MISSA

І МАРТОН УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ ЗАКАРПАТТЯ В ОВРОЦІ ДЛЯ ХОРУ БЕЗ СУПРОВОДУ

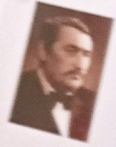

До 100-річчя від дня народження
улюбленого композитора і педагога,
нашумівши-дочка мистецтва України,
академік і фундатор української
академічної музики Іштван
Ференцович Мартон
(1875-1966)

**Іштван
Ференцович
Мартон - корифей
музичної культури
Закарпаття**

Іштван Мартон

Закарпатські
орнаменти

**Музика
Східної
Землі**

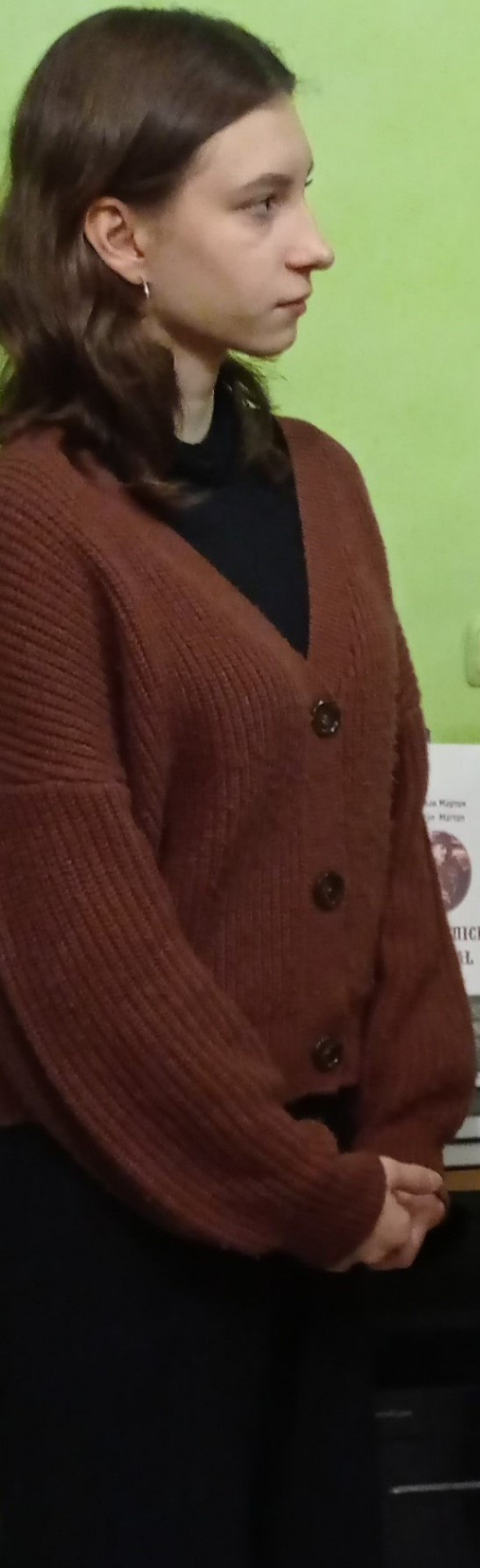
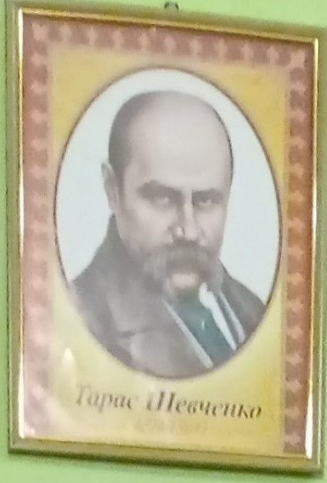

**MARTON
MISSA**

BECHTOLD
ESTI L.

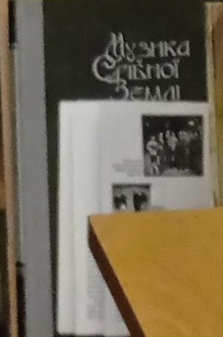
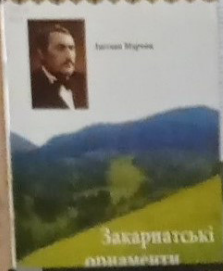
1

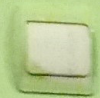
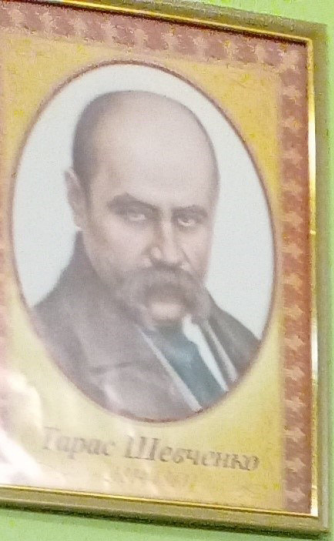
2

До 100-ліття від народження
українського композитора і педагога
ми організуємо цикл концертів Українське
місто і Філіппівська консерваторія
визначилися виступити
Філіппівська Консерваторія
(1883 - 1960)

**Іштван
Ференцович
Мартон - корифей
музичної культури
Закарпаття**

Де Штерича вівідом кардинальним
критикам мистецтва і науки,
на думку яких мистецтво України
немає і фундаментальної національної
академічної школи. Зокрема
Ференцович Мартон

(1823-1906)

**Іштван
Ференцович
Мартон - корифей
музичної культури
Закарпаття**

Іштван Мартон

Закарпаття
організація

